Kvalitetskontroll av auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag som utför lagstadgad revision i företag av allmänt intresse

1 Sammanfattande bedömning

Revisorsinspektionen har slutfört sin kvalitetskontroll av det registrerade revisionsbolaget Grant Thornton Sweden AB (GT) och auktoriserade revisorer anställda där.

1.1 Systembaserad kvalitetskontroll

De ledningsfunktioner, system, rutiner, riktlinjer och policyer som har byggts upp inom GT möter generellt kraven för att uppfylla gällande kvalitetsnormer.

1.2 Uppdragsbaserad kvalitetskontroll

Revisorsinspektionens sammanfattande bedömning är att revisionskvaliteten i de utförda uppdragen överlag varit tillfredsställande. Revisorsinspektionen har dock identifierat vissa brister vid utförandet av uppdragen där kvaliteten kan förbättras, se avsnitt 4.1. Revisorsinspektionen anmodar GT att vidta relevanta åtgärder för att framgent reducera risken för sådana brister. Revisorsinspektionen redovisar även iakttagelser rörande områden där dokumentationen i delar har bedömts vara otillräcklig, se avsnitt 4.2.

2 Inledning

Revisorsinspektionen har under år 2026 kvalitetskontrollerat det registrerade revisionsbolaget GT. Kontrollen har varit såväl system- som uppdragsbaserad. Den har omfattat ett urval av fem revisorer och fem av dem genomförda revisionsuppdrag för klienter vars räkenskapsår avslutades under år 2025. I samtliga uppdrag är det registrerade revisions-

bolaget valt som revisor och de utvalda revisorerna är utsedda till huvudansvariga revisorer. I det efterföljande används genomgående begreppet ansvarig revisor. De slutsatser som Revisorsinspektionen har dragit i samband med de genomförda kvalitetskontrollerna redovisas i denna rapport och omfattar områden där Revisorsinspektionen har funnit brister vid utförandet av revisionsuppdragen i den uppdragsbaserade kvalitetskontrollen. Dessutom informerar Revisorsinspektionen om dokumentationsbrister som kunnat konstateras.

Mer information om rättslig ram samt utgångspunkter för kvalitetskontrollen finns i bilaga 1.

3 Systembaserad kvalitetskontroll

Revisorsinspektionen bedömer att GT:s kvalitetsstyrningssystem – inklusive ledningsfunktioner, rutiner och interna riktlinjer – i huvudsak uppfyller gällande kvalitetsnormer. Avseende merparten av de iakttagelser som identifierades vid den systembaserade kvalitetskontrollen 2023 (dnr 2023-814) bedöms bolag ha vidtagit relevanta och tillräckliga åtgärder.

Vid den uppföljningen som skedde i årets kvalitetskontroll konstaterar Revisorsinspektionen dock att brister kvarstår avseende yrkesverksamhetskravet. Trots den åtgärdsplan som GT presenterade efter kontrollen 2023 rapporterar fortsatt en betydande andel av bolagets kvalificerade revisorer för få timmar inom revisionsverksamhet för att uppfylla kraven enligt revisorslagen.

Mot denna bakgrund anmodar Revisorsinspektionen på nytt GT att genomföra en fördjupad grundorsaksanalys samt säkerställa att bolagets interna system, processer och riktlinjer ger anställda kvalificerade revisorer förutsättningar att uppfylla lagstadgade krav på yrkesverksamhet.

4 Uppdragsbaserad kvalitetskontroll

4.1 Brister vid utförandet av revisionsuppdragen

4.1.1 Kommunikation av betydande risker

Enligt ISA 260 *Kommunikation med dem som har ansvar för företagets styrning* p. 15 ska revisorn informera styrelsen om en översikt över revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkt, vilket innefattar att informera om de betydande risker som revisorn identifierat.

Enligt ISA 240 *Revisorns ansvar avseende oegentligheter i en revision av finansiella rapporter* p. 32 har företagsledningen unika möjligheter att begå oegentligheter på grund av att den kan manipulera räkenskapsmaterial och upprätta bedrägliga finansiella rapporter genom att sätta sig över kontroller som annars tycks fungera. Även om risken för att företagsledningen skulle sätta sig över kontroller varierar från företag till företag finns det ändå en risk i alla företag. Eftersom det inte går att förutsäga hur ett åsidosättande av kontroller skulle kunna ske finns det en risk för väsentliga felaktigheter som beror på oegentligheter, vilket således utgör en betydande risk.

I samtliga granskade uppdrag hade den ansvarige revisorn identifierat en betydande risk på rapportnivå avseende företagsledningens möjlighet att åsidosätta interna kontroller. Kvalitetskontrollen visade emellertid att ingen av de revisionsplaner som kommunicerades till revisionsutskotten i respektive uppdrag innehöll information om detta. Det innebär att revisionsutskotten inte fullt ut informerades om revisorns identifierade betydande risker i revisionsuppdraget.

4.1.2 Kompletterande rapport till revisionsutskott

Av artikel 11 EU:s revisorsförordning framgår att revisorer eller revisionsföretag som utför revision av företag av allmänt intresse ska, senast när den revisionsberättelse som avses i artikel 10 läggs fram, överlämna en kompletterande rapport till det granskade företagets revisionsutskott. Den kompletterande rapporten till revisionsutskottet ska dateras och undertecknas.

I ett av uppdragen undertecknade den ansvarige revisorn revisionsberättelsen vid en tidigare tidpunkt än när den kompletterande rapporten till revisionsutskottet daterades och undertecknades.

I ett annat uppdrag undertecknade den ansvarige revisorn revisionsberättelsen och den kompletterande rapporten till revisionsutskottet i rätt ordning. Däremot anges i artikel 11 att rapporten även måste vara överlämnad till revisionsutskottet innan revisionsberättelsen undertecknas. I detta uppdrag överlämnades den kompletterande rapporten efter tidpunkten för revisionsberättelsens undertecknande.

I båda uppdragen hade ett utkast till den kompletterande rapporten skickats till revisionsutskottet innan revisionsberättelsen undertecknades. En kompletterande rapport måste dock vara daterad och undertecknad för att utgöra en rapport enligt artikel 11.

De ansvariga revisorerna skulle alltså inte avgett revisionsberättelserna vid den tidpunkten som skedde, eftersom en kompletterande rapport ännu inte hade överlämnats till revisionsutskottet.

4.1.3 Styrelsens försäkran angående årsredovisning

Av 16 kap. 9 § andra stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden framgår att styrelsen omedelbart före underskrifterna i en årsredovisning ska lämna en försäkran att den har upprättats i enlighet med god redovisningssed och ger en rättvisande bild av företagets ställning och resultat samt att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget står inför.

I ett av uppdragen har en sådan försäkran inte lämnats av styrelsen vilket inte har uppmärksammats av den ansvarige revisorn.

4.2 Dokumentationsbrister

Med dokumentationsbrister avses sådana fall där revisorerna har förmått göra den påstådda granskningen sannolik, men där Revisorsinspektionen vill peka på att dokumentationen i vissa delar varit bristfällig.

I ett av uppdragen har ansvarig revisor i enlighet med FAR:s rekommendation i revisionsfrågor (RevR) 12 yttrat sig avseende hållbarhetsinformation. Av dokumentationen framgår inte på ett tydligt sätt hur denna information har granskats.

I ett annat uppdrag, som ingår i en grupp av bolag, finns brister i hur generella IT-kontroller dokumenterats i akten. Bolagsgruppen har en gemensam IT-miljö och granskningen av denna har skett och dokumenterats i annat bolag utan att det framgår på ett tydligt sätt. I samma uppdrag har inte granskningsåtgärder för att pröva riktigheten i bokföringsposter och andra justeringar dokumenterats för hela det granskade räkenskapsåret.

I ett av uppdragen anges i dokumentationen att det utförts en analytisk granskning i revisionens slutfas. Det framgår emellertid inte på ett tydligt sätt hur den utförts. I samma uppdrag, som är en koncernrevision, är ansvarig revisor även ansvarig revisor i de svenska dotterbolagen. För att nå slutsatsen att ansvarig revisor inhämtat tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis för sitt uttalande om koncernredovisningen har det varit nödvändigt att även ta del av revisionsdokumentation avseende de svenska dotterbolagen. Dokumentationen av koncernrevisionen är inte utformad så att revisionsakten kan förstås och följas utan kompletterande muntliga förklaringar och granskning av andra revisionsakter.

Kvalitetskontrollen avslutades vid slutmöte med GT:s ledning den 29 september 2026.

Bilaga 1 Rättslig ram och utgångspunkter för kvalitetskontrollen

Revisorsinspektionen har i uppdrag att minst vart tredje eller vart sjätte år genomföra sådan kvalitetskontroll som avses i artikel 26 Europaparlamentets och rådets förordning nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (EU-förordningen). Revisorsinspektionens återkommande kvalitetskontroll sker dels på företagsnivå, dels på uppdragsnivå.

På företagsnivå görs en systembaserad kvalitetskontroll av revisionsbolaget. Kontrollen innebär att Revisorsinspektionen granskar hur revisionsföretagets system och processer är utformade och fungerar. Syftet är att säkerställa att revisionsuppdrag i företag av allmänt intresse utförs enligt god revisorssed och god revisionssed.

På uppdragsnivå genomförs Revisorsinspektionens kvalitetskontroll med inriktning på hur lagstadgad revision utförs i enskilda uppdrag. Genom den uppdragsbaserade kontrollen får Revisorsinspektionen underlag för att bedöma såväl effektiviteten i revisionsföretagets system för kvalitetssäkring som kvaliteten i enskilda revisorers arbete.

Systembaserad kvalitetskontroll

Det åligger ledningen för ett revisionsföretag att inrätta och upprätthålla ett kvalitetsstyrningssystem som innefattar riktlinjer och rutiner för hantering av vart och ett av följande områden.[1]

- ✓ Riskbedömning
- ✓ Styrning och ledarskap
- ✓ Relevanta yrkesetiska krav
- ✓ Acceptera och behålla kundrelationer och specifika uppdrag
- ✓ Uppdrags utförande
- ✓ Resurser

[1] EU-förordningen, revisorslagen (2001:883), förordning (1995:665) om revisorer, Revisorsinspektionens föreskrifter (RIFS 2018:2) om villkor för revisorers och registrerade revisionsbolags verksamhet och International Standard on Quality Management (ISQM) 1 – *Kvalitetsstyrning för revisionsföretag som utför revision och översiktlig granskning av finansiella rapporter samt andra bestyrkandeuppdrag och näraliggande tjänster.*

- ✓ Information och kommunikation
- ✓ Övervakning med tillhörande åtgärder

Målet ska vara att utforma, implementera och använda ett kvalitetsstyrningssystem som ger revisionsföretaget en rimlig försäkran om att företaget och dess personal fullgör sitt ansvar i enlighet med standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar, utför uppdrag i enlighet med sådana standarder och krav, och att rapporter som utfärdas av revisionsföretaget eller en uppdragsansvarig är lämpliga med hänsyn till omständigheterna.

Allmänhetens intresse tillgodoses genom ett konsekvent genomförande av uppdrag som håller god kvalitet. Utformningen, implementeringen och användningen av kvalitetsstyrningssystemet möjliggör ett konsekvent genomförande som håller god kvalitet genom att ge revisionsföretaget en rimlig försäkran om att målen med kvalitetsstyrningssystemet uppnås.

Uppdragsbaserad kvalitetskontroll

Kvalitetskontrollen görs utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och för att ge Revisorsinspektionen rimlig grund för sina slutsatser om kvaliteten i utförd revision.

Kvalitetskontrollen innebär inte att Revisorsinspektionen går igenom en avslutad revision i alla dess delar eller att en fullständig analys görs av alla förhållanden i revisionen. Syftet är inte heller att bedöma om de av revisorerna granskade årsredovisningarna eller annan extern rapportering har varit i alla avseenden korrekt utformade.

Revisorsinspektionens uppdragsgenomgångar har inte enbart som syfte att bedöma om revisionsföretaget och de vid detta verksamma revisorerna uppfyller gällande krav på god revisorssed och god revisionssed. Revisorsinspektionens kvalitetskontroll ska även bidra till en utveckling av revisionskvaliteten i de enskilda uppdragen.

Brister vid utförandet av revisionsuppdragen

Vid bestämmandet av vilka brister som inkluderas i rapporten tas hänsyn till den identifierade bristens väsentlighet i relation till god revisionssed, både när gäller det individuella uppdraget som inspekterats och de specifika fokusområden som varit aktuella under vår

inspektion. Om identifierade brister av liknande slag har noterats i fler än ett inspekterat uppdrag vägs också detta in.

Om brister uppmärksammas vid kvalitetskontroll av revisionsföretag samt personvalda revisorer förelägger Revisorsinspektionen revisionsföretaget att lämna ett skriftligt svar på vilka åtgärder som har eller kommer att vidtas för att komma till rätta med bristerna.

Om brister uppmärksammas vid kvalitetskontroll av enbart personvald auktoriserad revisor följs dessa regelmässigt upp under kommande inspektion hos revisionsföretaget.

Dokumentationsbrister

En auktoriserad revisor ska enligt god revisionssed dokumentera dels sådana förhållanden som har betydelse för att ge bevis till stöd för uttalandena i revisionsberättelsen, dels sådana förhållanden som utgör bevis för att revisionen har planerats och utförts enligt god revisionssed. Bestämmelser om dokumentation finns i 24 § revisorslagen (2001:883) och 7–12 §§ Revisorsinspektionens föreskrifter (RIFS 2018:2) om villkor för revisorers och registrerade revisionsbolags verksamhet. Dessa kompletteras av International Standards on Auditing (ISA) 230 *Dokumentation av revisionen*. Dokumentationen ska vara tydlig och sammanställd på ett överskådligt sätt. Av dokumentationen ska framgå bl.a. hur granskningen har planerats, vilken granskning som har genomförts, när granskningen har utförts, vilka iakttagelser som har gjorts och vilka slutsatser som har dragits. Underlåtenhet att fullgöra dokumentationsskyldigheten på ett riktigt sätt bedöms som allvarlig, eftersom den försvårar en analys och en tillfredsställande bedömning av arbetet i efterhand.

Den omständigheten att en revisor inte dokumenterar sina granskningsåtgärder enligt gällande föreskrifter behöver i och för sig inte innebära att hans eller hennes granskningsåtgärder har varit otillräckliga. Revisorn måste då kunna redogöra för sin granskning på ett sådant sätt att det vid en helhetsbedömning framstår som sannolikt att de påstådda åtgärderna har utförts och att de har haft en sådan inriktning och omfattning att de har kunnat tjäna som underlag för välgrundade slutsatser. Vid denna bedömning beaktar Revisorsinspektionen bl.a. hur detaljerade uppgifter revisorn har lämnat om sina granskningsinsatser. Om revisorn inte förmår att göra den påstådda granskningen sannolik, utgår Revisorsinspektionen från att någon tillfredsställande granskning inte har skett.

Dokumentationsbrist som i rapporten inte redovisas som brist vid utförandet av revisionsuppdragen behöver inte kommenteras i särskild ordning av revisionsföretaget.

Uppföljning

När revisionsföretaget föreläggs att yttra sig över rapporterade brister ska detta svar inkludera detaljerad information om vilka åtgärder som vidtagits eller planeras. Vidare ska svaret innehålla en analys av grundorsaker till identifierade brister, en s.k. root-cause analysis. Detta innebär att revisionsföretaget ska utvärdera om bristerna har sin grund i systembrister som kräver omedelbara rättelseåtgärder, svårigheter att tillämpa relevant normgivning eller beror på andra faktorer som kan knytas till det individuella uppdraget eller den ansvarige revisorn. Revisorsinspektionen följer upp att vidtagna eller planerade åtgärder är tillfredställande under kommande inspektion hos revisionsföretaget.